

**ÖSTERSUNDS
KOMMUN**
STAAREN TJÆLTE

**REVISIONSRAPPORT
ÅRSREDOVISNING 2022-
VERKSAMHET**

Moa Strömkvist, Verksamhetsrevisor
Anneth Nyqvist, Certifierad kommunal revisor
Dnr: REV/00016/2022

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	3
1.1	BAKGRUND.....	3
1.2	SYFTE	3
1.3	AVGRÄNSNING	3
1.4	REVISIONSKRITERIER	3
1.5	ANSVARIG NÄMND/STYRELSE.....	3
1.6	METODER.....	3
2	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	4
2.1	UPPDRAG TILL NÄMNDER.....	4
2.2	GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING.....	10
2.2.1	Finansiella mål	10
2.2.2	Verksamhetsmål	10
2.3	BALANSKRAVET	11

1 INLEDNING

1.1 BAKGRUND

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska årsredovisningens delar upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och kommunens eller regionens ekonomiska ställning.

Revisorerna ska enligt kommunallagen bedöma om resultaten i årsredovisningen är förenliga med fullmäktiges mål och om räkenskaperna är rättvisande. Revisorerna ska avlämna en revisionsberättelse till fullmäktige inför behandlingen av årsredovisningen.

Den finansiella delen av granskningen utförs av KPMG.

1.2 SYFTE

Granskningen syftar till att ge underlag för den samlade bedömningen av om resultaten i årsredovisningen är förenliga med fullmäktiges mål och om balanskravet uppfylls.

Revisionsfrågor

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har styrelser och nämnder genomfört uppdragen från fullmäktige?
- Har kommunstyrelsen bedömt hur styrelse och nämnder har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges övergripande mål?
- Går kommunstyrelsens bedömningar att verifiera utifrån redovisningen i årsredovisningen?
- Är resultatet i årsredovisningen förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning?
- Har balanskravet uppfyllts?

1.3 AVGRÄNSNING

Granskningen avser endast måluppfyllelse och balanskravsresultat. KPMG granskar på uppdrag av revisorerna om räkenskaperna är rättvisande och om årsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Resultatet av båda granskningarna redovisas i en samlad rapport.

1.4 REVISIONSKRITERIER

Uppfylls kraven i:

- Kommunallagen (2017:725)
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet fört kommunal redovisnings rekommendationer
- Fullmäktiges beslut avseende god ekonomisk hushållning
- Mål och budget 2022 med plan 2023-2024
Fullmäktiges anvisningar avseende årsredovisning

1.5 ANSVARIG NÄMND/STYRELSE

Ansvarig nämnd är kommunstyrelsen.

1.6 METODER

Granskningen genomförs utifrån en dokumentstudie av kommunstyrelsens årsredovisning till fullmäktige.

2 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

2.1 UPPDRAG TILL NÄMNDER

Revisionsfråga: Har styrelser och nämnder genomfört uppdragen från fullmäktige?

I mål och budget för 2022 finns totalt 33 uppdrag från kommunfullmäktige till styrelsen och nämnder. Det är styrelsen och nämnderna själva som bedömer om de genomfört tilldelade uppdrag eller inte, resultatet presenteras bland annat i respektive nämnds årsredovisning. Styrelsen och nämnderna bedömer att totalt fem av 33 uppdrag inte har genomförts under året. Resterande uppdrag har bedömts genomförda.

Utöver årets fullmäktigeuppdrag hade styrelse och nämnder 16 fullmäktigeuppdrag att genomföra från föregående år. Styrelse och nämnder har bedömt att totalt fem av de 16 uppdragen inte har genomförts. Resterande uppdrag har bedömts som genomförda.

I ägardirektiven till Jämtkraft AB och Östersundshem AB återfinns 19 respektive 23 uppdrag formulerade utifrån fem av de kommunövergripande målen.

Enligt "Årsredovisning 2022 – Ett hållbart Östersund" är genomförandegraden högre i år än för år 2021 och 2020. Det framgår att det fanns fler fullmäktigeuppdrag samt att genomförandegraden påverkades i hög utsträckning av covid-19 pandemin under de två föregående åren.

Revisionsfråga: Har kommunstyrelsen bedömt hur styrelse och nämnder har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges övergripande mål?

För att uppnå kommunfullmäktiges vision om ett demokratiskt, socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart Östersund har åtta kommunövergripande mål fastställts. Till varje mål finns en politisk text som anger den politiska inriktningen för mandatperioden.

En bedömning av de kommunövergripande målen samt om ett närmande mot tillhörande politiska texten skett, har gjorts i "Årsredovisning 2022 – Ett hållbart Östersund". Uppföljning av målen har gjorts utifrån nyckeltalen, kommunfullmäktigeuppdragen och investeringar.

Det framgår att ett nytt arbetssätt har implementerats inför arbetet med bokslutet och måluppfyllelsen 2022. Det har inneburit att "målgruppsmöten" har hållits med förvaltningsledning och presidiet i den eller de nämnder som arbetar med respektive mål. Syftet med mötena uppges ha varit att diskutera och värdera måluppfyllelsen samt göra helhetsbedömningar för varje mål.

I årsredovisningen har måluppfyllelsen för samtliga mål bedömts som positiv varav två bedöms tangera till mycket positiv.

För det kommunövergripande målet om att det "I Östersunds kommun bedrivs ett effektivt arbete för minskad miljö- och klimatpåverkan" görs en mer omfattande bedömning i årsredovisningen under ett avsnitt som kallas "Miljöredovisning".

Kommunstyrelsen har inte bedömt om de kommunala bolagen har bidragit till att uppfylla de kommunövergripande målen och det saknas därmed en bedömning av hela koncernens arbete mot målen.

Revisionsfråga: Går kommunstyrelsens bedömningar att verifiera utifrån redovisningen i årsredovisningen?

Kommunstyrelsen har gjort en helhetsbedömning för varje mål som utgår från nämndernas bedömningar och avstämning har gjorts gentemot den politiska texten. Kommunstyrelsen har inte gjort någon egen analys av nämndernas bedömningar. I helhetsbedömningen av varje mål ingår även hur investeringar och nyckeltal har bidragit till att uppfylla målen, vi har valt att redovisa investeringar och nyckeltal separat.

Mål 1 – I Östersunds kommun har vi en tillväxt som är jämställd och ekonomiskt hållbar, där alla känner sig delaktiga.

Kommunstyrelsens bedömning:

Kommunstyrelsens helhetsbedömning av målet är positivt. Anledningen till att bedömningen inte blir mycket positiv uppges vara att inte samtliga uppdrag bedömts genomförda samt att den höga inflationen inneburit bekymmer.

Nämnderna har bedömt att fyra av sex fullmäktigeuppdrag kopplade till målet har genomförts.

Iakttagelse:

Vi anser att det för tre av de uppdrag som bedömts genomförda finns utrymme för att göra en annan tolkning. Två av uppdragen kopplade till psykisk ohälsa hos barn- och unga anses genomförda i och med att en hälsoworkshop har genomförts. Resultatet från workshopen uppges ha presenterats för berörda nämnder och förvaltningar. Det är dock oklart om de berörda nämnderna och förvaltningarna har vidtagit några åtgärder eller genomfört några aktiviteter till följd av informationen eller inte.

Mål 2 – I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt.

Kommunstyrelsens bedömning:

Kommunstyrelsens helhetsbedömning av målet är positivt. Det baseras på att de anser att kommunen under det senaste året genomfört ett flertal insatser med stor bäring för målområdet och att de sammanlagda insatser som genomförts har bidragit till att uppnå den politiska ambitionsnivån för målet under mandatperioden. Nämnderna har bedömt att sex av åtta fullmäktigeuppdrag kopplade till målet har genomförts.

Iakttagelse:

Fullmäktigeuppdragen är kopplade till den politiska texten. Nämnderna bedömer målet, att öka tryggheten i stadskärnan genom att arbeta för att nå en Purple-Flag certifiering, som genomfört. Det framgår dock inte av redovisningen om kommunen nått certifieringen eller inte, och i sånt fall vad som återstår för att uppnå certifieringen.

I övrigt har vi inga synpunkter på kommunstyrelsens bedömning.

Mål 3 – I Östersunds kommun har vi ett positivt företagsklimat och medborgarna har arbete och bostad.

Kommunstyrelsens bedömning:

Kommunstyrelsens helhetsbedömning av målet är positivt och tangerar till mycket positivt. Vidare bedöms kommunen ligga väl i fas med att uppnå den politiska inriktningen inom mandatperioden. Nämnderna har bedömt att samtliga fem fullmäktigeuppdrag kopplade till målet har genomförts.

Iakttagelse:

Vi menar att det för framför allt ett uppdrag "Gör Östersunds kommun till den bästa kommunen för kvinnor att driva företag i" är tveksamt om det bör bedömas som genomfört. Inget förtydligande av vad uppdraget mer specifikt innebär finns i Stratsys. Aktiviteter har genomförts men det finns inte något nyckeltal som kan verifiera att Östersunds kommun är den bästa för kvinnor att driva företag i. Kommunstyrelsen understryker också i årsredovisningen att inget stödjer bedömningen, samtidigt har det inte påverkat helhetsbedömningen av måluppfyllelsen som bygger på att samtliga fullmäktigeuppdrag genomförts.

För flera delar av den politiska texten är det svårt att härleda vilket arbete som har gjorts då det saknas uppdrag och inga övriga kommentarer lämnas. Detta gäller framförallt att öka andelen lokala livsmedel och att upphandlingar ska delas upp så att mindre företag kan vara med och lägga anbud.

Vidare framgår av den politiska texten att kommunen på sikt ska bli landets bästa landsbygdkommun och att kommunen därför ska planera för fler och mer blandat byggande i tätorterna på landsbygden. Av årsredovisningen framgår att mark har förvärvats i syfte att möjliggöra nyproduktion.

Mål 4 – I Östersunds kommun ska alla barn och elever klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt livslånga lärande.

Kommunstyrelsens bedömning:

Kommunstyrelsens helhetsbedömning av målet är positivt. Motiveringen till bedömningen är bland annat att mycket arbete och åtgärder har gjorts utifrån den politiska texten för mandatperioden. Samtidigt framhålls att det fortsatt finns stora utmaningar att arbeta med exempelvis ställningstagande om likvärdig utbildning och stimulerande lärmiljö.

Nämnden har bedömt att det fullmäktigeuppdrag som finns kopplat till målet har genomförts. Barn- och utbildningsnämnden har ytterligare fem nämnduppdrag inom detta mål, varav fyra har bedömts som genomförda.

Iakttagelse:

Det finns endast ett fullmäktigeuppdrag kopplat till detta mål; att ta fram en långsiktig plan för kommunens förskole- och grundskolestruktur. Av årsredovisningen framgår att uppdraget är riktat till barn- och utbildningsnämnden och nämnden har även bedömt att uppdraget kopplat till målet är genomfört. Uppdraget har dock genomförts av den fullmäktigeberedning som tillsattes under 2021 och som presenterade sin slutrapport under 2022. Kommunstyrelsen har i årsredovisningen inte gjort någon bedömning av i vilken utsträckning uppdraget bidrar till måluppfyllelsen.

I årsredovisningen framkommer att mycket arbete och aktiviteter har genomförts för att nå det kommunövergripande målet trots att det inte har formulerats fullmäktigeuppdrag inom området. Vissa aktiviteter genomförs utifrån den statliga styrningen inom skolområdet. Det finns även nämnduppdrag som har kopplats till den politiska texten.

Mål 5 – I Östersunds kommun finns goda förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv.

Kommunstyrelsens bedömning:

Det finns endast ett uppdrag kopplat till detta mål; att utreda och presentera förslag på framtida struktur för kommunens fritidsgårdsverksamhet. Kultur- och fritidsnämnden har bedömt att uppdraget är genomfört. Nämnden har även fyra egna uppdrag utifrån Mål 5 där två av uppdragen inte har bedömts som genomförda.

Kommunstyrelsen bedömer att uppdraget delvis bidrar till måluppfyllelsen. Styrelsens helhetsbedömning av målet är positivt. Motiveringen är att flertalet åtgärder har genomförts utifrån den politiska texten för mandatperioden.

Iakttagelse:

I den politiska texten framgår att mer arbete bör läggas på att främja spontanidrottsplatser och samverka för att behålla grönytor för både friluftsliv och rekreation. Särskilt fokus ska ligga på jämställdhet och tillgänglighet och att när resurserna fördelas är det viktigt att bryta den ojämlika behandlingen mellan könen. Vi noterar att varken av kultur- och fritidsnämndens årsredovisning eller den samlade årsredovisningen framgår vilket arbete som har bedrivits för att uppfylla dessa delar av den politiska texten.

Mål 6 – I Östersunds kommun får medborgarna stöd, vård och omsorg och lever ett självständigt liv.

Kommunstyrelsens bedömning:

Nämnderna bedömer att samtliga tre fullmäktigeuppdrag kopplade till målet är genomförda. Kommunstyrelsen bedömer att uppdragen har stor bärighet mot måluppfyllelsen. Styrelsens helhetsbedömning av målet är positivt.

Iakttagelse:

Inom detta mål finns endast tre fullmäktigeuppdrag, där två är kopplade till äldre och ett till överförmyndarnämnden. I den politiska texten beskrivs även den oroande ökningen av orosanmälningar och att barns psykiska ohälsa ökar. Social- och arbetsmarknadsnämnden har formulerat fem nämnduppdrag som är kopplade till detta mål och har bedömt att samtliga har genomförts. Vård- och omsorgsnämnden har uppdrag kopplat till funktionshinderverksamheten. I den politiska texten omnämns inte detta verksamhetsområde.

Uppdrag har kopplats till den politiska texten och kommunstyrelsens bedömning går att härleda från både fullmäktige- och nämnduppdrag.

Mål 7 – I Östersunds kommun bedrivs ett effektivt arbete för minskad miljö- och klimatpåverkan.

Nämnderna bedömer att samtliga två fullmäktigeuppdrag kopplade till målet är genomförda. Kommunstyrelsens helhetsbedömning av målet är positivt och tangerar till mycket positivt även om de framhåller att kommunen står inför utmaningar de kommande åren för att till exempel bli fossilbränslefria.

I årsredovisningen finns en miljöredovisning som även den redovisar en uppföljning kopplat till mål 7. Eftersom kommunen är miljöcertifierad genomgår kommunen årligen en revision av ett utomstående oberoende revisionsföretag. I miljöredovisningen finns fem indikatorer med målsättningar som sträcker sig mellan åren 2025 och 2030. Därutöver redovisas resultat för ytterligare två områden som det ännu saknas indikatorer för.

Resultatet för två av indikatorerna är inte i nivå med den årliga utsläppsminskningen som krävs för att målen ska nås. Resultatet för en indikator visar att målet är nära att nås. För två av indikatorerna anges inte om målet förväntas nås, men resultatet har för båda indikatorer gått i fel riktning det senaste året.

Vad gäller luftföroreningar finns ingen fastställd indikator men kommunen har arbetat för att klara miljö kvalitetsnormen som gäller i hela EU vilken kraftigt överskreds under 2020 och 2021. Under våren 2022 sattes åtgärder in såsom dammbindning och utökad sopning vilket sannolikt påverkade utfallet för 2022 som hade långt färre dygn med överskridanden än föregående år, samt att extremvärdena var lägre. Ett åtgärdsprogram för luft beslutades i KF 2022, vilket enligt miljöredovisningen dock inte bedöms klara av att bidra till de minskningar av luftföroreningar som krävs.

Miljöredovisningen finns inte med som underlag till kommunstyrelsens helhetsbedömning av målet. Redovisningen visar på flera brister kopplat till hur snabbt åtgärderna leder till resultat i förhållande till uppsatta mål och indikatorer på lång sikt. Vi anser att kommunstyrelsen i sin bedömning av måluppfyllelsen inte i tillräcklig omfattning har beaktat utfallet i miljöredovisningen.

Mål 8 – I Östersund är kommunen en modern och attraktiv arbetsgivare.

Kommunstyrelsens bedömning:

Nämnderna bedömer att sex av sju fullmäktigeuppdrag kopplade till målet är genomförda. Kommunstyrelsens helhetsbedömning av målet är positivt.

Iakttagelse:

I förtydligandet av uppdraget kopplat till digital mognad presenteras statistik som visade att det fanns stor potential till utveckling. Vi noterar att det i uppföljningen av målet framgår att aktiviteter har genomförts men inte hur statistiken har utvecklats.

Flera av uppdragen är formulerade på sätt som innebär att det är svårt att bedöma om genomförda aktiviteter ger avsedda effekter. Det är därför svårt att bedöma om ett tillräckligt arbete har genomförts utifrån de aktiviteter som redovisas. Två av de uppdrag som bedömts genomförda "Samordna och följ upp kommunens övergripande kompetensförsörjningsarbete" och "Genomför åtgärder för att minska sjukfrånvaron", kan tolkas som löpande arbete och har heller inte tydligt avgränsats i förtydligandet av uppdraget. Vidare noterar vi att samtliga nämnder har bedömt att uppdraget "att vidta åtgärder för att minska sjukfrånvaron" har genomförts trots att sjukfrånvaron har ökat under 2022.

Vi noterar att det saknas uppdrag kopplade till jämställdhet och mångfaldsfrågor i den politiska texten. Av årsredovisningen framgår att riktlinjer har tagits fram inom social hållbarhet vilka har börjat få genomslag i de olika nämndernas verksamheter. Vidare saknas uppdrag eller kommentarer kopplat till hur samarbetet med näringsliv och civilsamhället ska utökas för att fortsätta ligga i topp när det gäller att få nyanlända i arbete. Det finns heller inga kommentarer till hur arbetet fortgår med att öka andelen kvinnor i mansdominerande och andelen män i kvinnodominerande yrkeskategorier.

Nyckeltal

Totalt sett finns det 127 nyckeltal. Oftast har ingen ambitionsnivå angivits för enskilda nyckeltal. Kommentarer till nyckeltalen är oftast utifrån om de visar positiva/negativa värden eller trender. Nyckeltalen vägs inte in i nämndernas bedömning av om uppdragen har genomförts.

Kommunstyrelsens ambition är att väga in nyckeltalen i helhetsbedömningen men nämndernas bedömning har inte ifrågasatts även om nyckeltalen visar på negativa avvikelser. Kommunstyrelsens helhetsbedömning blir ofta positiv eftersom den i första hand baseras på nämndernas bedömning av uppdragen och att nyckeltalen analyseras separat.

Investeringar

Investeringar kopplade till mål 1 och 3 saknas. Vi noterar särskilt att investeringstakten för LSS och SoL-bostäder är låg. I kommentarer till uppdragen framgår att kön till dessa är stor vilket medför ökad risk för vitesföreläggande. Bristen på bostäder har inte påverkat kommunstyrelsens helhetsbedömning av uppdraget i någon större omfattning.

I övrigt har vi inga synpunkter på att investeringarna kan kopplas till kommunstyrelsens helhetsbedömning.

Bedömning

Vi bedömer att det delvis går att verifiera kommunstyrelsens bedömningar utifrån redovisningen i årsredovisningen. För flera av målen krävs dock en analys av nämndernas årsredovisningar och nämndernas bedömning av de egna uppdragen för att få en fullständig bild av om uppdragen har bidragit till att målen uppfylls. Detta gäller framförallt Mål 5 och 6 där det endast finns ett fullmäktigeuppdrag för respektive mål. Kommunstyrelsen har inte ifrågasatt nämndernas bedömningar av om fullmäktigeuppdragen har genomförts.

Flera uppdrag är formulerade så att de bygger på bedömningar och nyckeltalen vägs inte på ett tydligt sätt in i bedömningen. För vissa mål är det oklart hur uppdragen bidrar till måluppfyllelse och kommunstyrelsen har inte bedömt om uppdragen bidrar till måluppfyllelse för samtliga mål.

Kommunstyrelsens helhetsbedömning av målen utgörs av positivt eller mycket positivt. Vilken skala som har använts i bedömningen framgår inte. Vi menar att det inte krävs speciellt mycket för att göra bedömningen att en verksamhet utvecklas i positiv riktning utan att det endast krävs att aktiviteter och/eller uppdrag inom respektive mål har genomförts. Vi saknar en analys av om den positiva utvecklingen har varit tillräcklig för att nå de mer långsiktiga målen.

Vi noterar att flertalet av nyckeltalen avser kostnad per invånare för olika verksamheter. Eftersom varken fullmäktige eller nämnderna har angivit något mål eller ambitionsnivå för nyckeltalen kan det i vissa fall vara svårt att bedöma om det är positivt eller negativt att en kostnad är högre eller lägre jämfört med riket eller liknande kommuner.

Vi vidhåller bedömning i tidigare granskning¹ att minska ner antalet nyckeltal för att få en bättre överblickbarhet och ökat fokus på prioriterade processer som är strategiskt viktiga.

Vidare anser vi att eftersom den politiska texten är formulerade för mandatperioden bör en samlad uppföljning göras för hela mandatperioden då det tidigare år kan ha funnits uppdrag kopplade till delar i den politiska texten men där det saknas uppdrag i år.

Kommunstyrelsen har inte bedömt om de kommunala bolagen har bidragit till att uppfylla de kommunövergripande målen och det saknas därmed en bedömning av hela koncernens arbete mot målen.

Rekommendationer:

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att ambitionsnivån för uppdragen tydliggörs för att förbättra styrning och uppföljning.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att det finns uppdrag som möjliggör måluppfyllelse för samtliga mål.

---

¹ Granskning av målstyrning REV/00008/2021

2.2 GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Vad gäller god ekonomisk hushållning så hänvisar RKR till förarbeten till kommunallagen där det betonas vikten av att mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning utvärderas för hela kommunala koncernen, d v s kommunen och dess kommunala koncernföretag gemensamt.

I årsredovisningen lämnas en analys kring ett av de finansiella målen med avseende på hela kommunkoncernen, i övrigt framgår att måluppfyllelsen av de verksamhetsmässiga och finansiella målen avser kommunen.

2.2.1 Finansiella mål

Kommunfullmäktige har i Mål och budget 2022 med plan 2023-2024 fastställt fyra finansiella mått avseende god ekonomisk hushållning.

Mått	Utfall	Vår bedömning
Årets resultat ska uppgå till 2 % av skatteintäkter, utjämning och statsbidrag	Utfallet uppgår till 3,8 %	Målet uppfylls.
Soliditeten ska uppgå till minst 38 %.	Utfall 43 %.	Målet uppfylls.
Nettoinvesteringarna ska uppgå till högst 10 % av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag. Motsvarar ca 450 mkr.	Utfall 24,3%	Målet uppfylls ej. Utfallet är dubbelt så högt som målet.
Kostnad för underhåll ska uppgå till minst 106 kr/kvm, varav planerat minst 98 kr/kvm och akut högst 8 kr/kvm.	Ingen siffra uppges.	Kommunens bedömning är att målet uppfylls. Det finns ingen uppgift om fördelningen mellan planerat och akut underhåll.

2.2.2 Verksamhetsmål

Kommunfullmäktige har i Mål och budget 2022 med plan 2023-2024 fastställt två verksamhetsmått avseende god ekonomisk hushållning.

Mått	Utfall	Vår bedömning
Nettokostnadsavvikelsen ska vara högst +/- 5% per verksamhetsområde efter hänsyn till politisk ambitionsnivå.	Två av sex verksamhetsområden når satta riktvärden. Förskolan och individ- och familjeomsorgen ligger över 5 % medan fritidsgårdar och gymnasieskolan ligger under 5 %.	Målet uppfylls ej.
Högst 10 % av KKiK-måtten efter hänsyn till politisk ambitionsnivå ska vara röda.	9,5 % av KKiK-måtten är röda.	Målet uppfylls nästan.

Av kommunens årsredovisning framgår att den sammanvägda bedömningen är att kommunen når en god ekonomisk hushållning. Bedömningen görs utifrån att kommunen har en stark finansiell ställning och att såväl finansiella som verksamhetsrisker är hanterade.

Bedömning

Kommunstyrelsen bedömer att kommunen når en god ekonomisk hushållning. Hälften av måtten är uppfyllda och ett mått är nästan uppfyllt. Vi anser dock att det saknas en fördjupad analys av hur den höga investeringsnivån påverkar kommunens långsiktiga finansiella ställning och vi noterar fortfarande att fullmäktige inte har uttalat någon ambitionsnivå gällande nettokostnadsavvikelsen för individ- och familjeomsorgen och förskolan. För fritidsgårdar och gymnasieskolan är nettokostnadsavvikelsen lägre än 5 %, kommunstyrelsens bedömning är att det ändå bör ses som god ekonomisk hushållning.

Fullmäktige har fastställt budgetramar för nämnderna vilket indirekt kan ses som att fullmäktige har godkänt att nettokostnadsavvikelsena överskrider 5 %. Samtidigt har social- och arbetsmarknadsnämnden fått i uppdrag fortsätta uppdraget med att minimera underskottet och att upprätta förslag till långsiktiga åtgärder. Nämnden har fastställt en långsiktig åtgärdsplan för att minska nettokostnadsavvikelsen som har presenterats för kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Eftersom den totala kostnaden för individ- och familjeomsorgen i princip är oförändrad jämfört med 2021 tyder det inte på några större förändringar av nettokostnadsavvikelsen om inte referenskostnaden ändras.

För 2022 är underhållet i nivå med angivet mått, men det finns fortfarande inga uppgifter om hur mycket som består av planerat respektive akut underhåll.

Utifrån ovanstående är vår bedömning när kommunen därför inte fullt ut en god ekonomisk hushållning för 2022.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att se över riktvärden/måtten för god ekonomisk hushållning så att uppfyllelsegraden av dessa harmonierar med kommunstyrelsens bedömning.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att det finns en uttalad ambitionsnivå för de verksamheter som avviker mot den målsatta nettokostnadsavvikelsen.

2.3 BALANSKRAVET

Revisionsfråga: Har balanskravet uppfyllts?

Balanskravet innebär att intäkterna varje år måste balansera kostnaderna. Bli balanskravsresultatet negativt måste det återställas inom tre år. Förvaltningsberättelsen ska innehålla en balanskravsutredning och uppställningen regleras i LKBR. Granskningen av uppställningen av balanskravsutredningen ingår i den finansiella granskningen.

Balanskravsutredningen tar bl.a. hänsyn till orealiserade förluster/förluster i aktier och återföring av realiserade vinster och förluster i aktier. Detta innebär att balanskravsresultatet för 2022 är högre än 2021.

Mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Årets resultat enligt resultaträkningen	176,1	239,5	172,2	125,8	34,9
Realisationsvinster	-2,5	-3,0	-0,6	-2,5	-3,8
Orealiserade vinster/förluster aktier	38,7	-77,8	-13,2	-42,3	15,6
Återföring realiserade vinster och förluster	137,1	18,1	10,9	36,6	0,0
Årets resultat efter balanskravsjuste-	349,4	176,8	169,3	117,6	46,7
Reservering av medel till resultatutjämnings-	0,0	0,0	-127,2	0,0	0,0
Användning av medel från resultatutjämn-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat	349,4	176,8	42,1	117,6	46,7

Bedömning

Vi bedömer att balanskravet har uppfyllts för 2022. Det finns inga negativa balanskravsresultat att återställa från föregående år.

2.4 BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Granskningen syftar till att ge underlag för den samlade bedömningen av om resultaten i årsredovisningen är förenliga med fullmäktiges mål och om balanskravet uppfylls.

Vår sammanfattande bedömning är att det utifrån kommunstyrelsens bedömning i årsredovisningen är svårt att uttala sig om resultaten är förenliga med fullmäktiges mål. Eftersom det saknas ambitionsnivåer i både uppdrag och nyckeltal är det inte alltid möjligt att verifiera kommunstyrelsens bedömningar.

Kommunen bedöms inte fullt ut nå en god ekonomisk hushållning för 2022. Däremot uppfylls balanskravet.

Bedömningen grundar sig på följande:

Revisionsfråga	Svar	Kommentar
Har styrelser och nämnder genomfört uppdragen från fullmäktige?	I huvudsak	Kommunstyrelsens bedömning är att 28 av 33 fullmäktigeuppdrag har genomförts.
Har kommunstyrelsen bedömt hur styrelse och nämnder har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges övergripande mål?	Delvis	Kommunstyrelsen har gjort en bedömning som framgår av Årsredovisning – ett hållbart Östersund. Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen utgår i stor utsträckning från nämndernas bedömning av fullmäktigeuppdragen och det görs ingen ytterligare analys och bedömning av uppdragen. Nyckeltalen beaktas inte i tillräcklig utsträckning i kommunstyrelsens helhetsbedömning av om målen och fullmäktigeuppdragen är uppfyllda. Det saknas en analys av om den positiva utvecklingen i förhållande till målen har varit tillräcklig för att nå de långsiktiga målen. Kommunstyrelsen har inte vägt in bolagens uppfyllnad av uppdragen i ägardirektiven i den samlade bedömningen av måluppfyllelsen.
Går kommunstyrelsens bedömningar att verifiera utifrån redovisningen i årsredovisningen?	Delvis	För flera av målen krävs en analys av nämndernas årsredovisningar och nämndernas bedömning av de egna uppdragen för att få en fullständig bild av hur uppdragen har bidragit till att målen uppfylls. Eftersom det inte finns några tydliga ambitionsnivåer är det svårt att verifiera bedömningarna.
Är resultatet i årsredovisningen förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning?	I huvudsak	Kommunstyrelsen bedömer att kommunen når en god ekonomisk hushållning. Vi anser dock att det saknas en fördjupad analys av hur den höga investeringsnivån påverkar kommunens långsiktiga finansiella ställning och vi noterar fortfarande att fullmäktige inte har uttalat någon ambitionsnivå gällande nettokostnadsavvikelsen för individ- och familjeomsorgen och förskolan. Vår bedömning är därför att kommunen inte fullt ut når en god ekonomisk hushållning för 2022.
Har balanskravet uppfyllts?	Ja	Balanskravet har uppfyllts för 2022.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- *säkerställa att ambitionsnivån för uppdragen tydliggörs för att förbättra styrning och uppföljning.*
- *säkerställa att det finns uppdrag som möjliggör måluppfyllelse för samtliga mål.*
- *se över riktvärden/måtten för god ekonomisk hushållning så att uppfyllelsegraden av dessa harmonierar med kommunstyrelsens bedömning.*
- *säkerställa att det finns en uttalad ambitionsnivå för de verksamheter som avviker mot den målsatta nettokostnadsavvikelsen.*

Östersund 2023-04-17

Projektledare/Kvalitetssäkring:

Anneth Nyqvist
Certifierad kommunal revisor

Projektmedarbetare:

Moa Strömkvist
Verksamhetsrevisor